

สิ่งที่ไทยต้องตระหนัก เมื่อรอบบ้านเผชิญ 'หวัดนก'

การเกิดไข้หวัดนกในหลายประเทศทั่วโลกอยู่ในขณะนี้ อาจทำให้หลายคนกังวลใจเกี่ยวกับสถานการณ์ดังกล่าวในบ้านเรา แต่ต้องบอกว่าโชคดีที่ประเทศไทยรับมือและประกาศเป็นประเทศหนึ่งในโลกที่สามารถป้องกันไข้หวัดนกได้ 100%

โดย **น.สพ.อภัย สุทธิสังข์** อธิบดีกรมปศุสัตว์ ยืนยันว่าประเทศไทยยังคงรักษาสถานภาพปลอดโรคไข้หวัดนกตั้งแต่ปี 2551 จนถึงปัจจุบัน รวมเป็นเวลา 9 ปีติดต่อกัน ซึ่งเป็นผลจากการดำเนินร่วมกันในการเฝ้าระวังและป้องกันอย่างเข้มแข็งระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการในภาคอุตสาหกรรมสัตว์ปีก และการเฝ้าติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดของกรมปศุสัตว์ และกรมควบคุมโรค

โดยขณะนี้ กรมได้สั่งการให้ปศุสัตว์ทุกจังหวัดเข้มงวดในการป้องกันโรคอย่างสม่ำเสมอ โดยค้นหาลำตัวป่วยและฉีดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรค ในพื้นที่เสี่ยง อาทิ พื้นที่ 10 กม. จากแนวชายแดนประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งปกติจะมีการพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อโรคปีละ 4 ครั้งเป็นประจำ พร้อมกำชับให้ทุกหน่วยงาน

ที่เกี่ยวข้องตรวจสอบการลักลอบเคลื่อนย้ายสัตว์ปีกผ่านเข้า-ออก ในพื้นที่ชายแดนและการตรวจพิสูจน์ตัวอย่าง โดยเจ้าหน้าที่ด่านกักสัตว์ตั้งจุดพ่นน้ำยาฆ่าเชื้อในบริเวณจุดผ่านแดน ฉีดพ่นยานพาหนะทุกคันที่สงสัยว่ามีการปนเปื้อนเชื้อโรค ทั้งรถยนต์ รถจักรยาน และรถเข็น

นอกจากนี้ให้ระงับการนำเข้าไก่ เป็ด ห่าน นก ไช และซากสัตว์ปีกจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีการรายงานตรวจพบโรคไข้หวัดนก จนกว่าจะได้รับการรับรองจาก

“
แม้เราจะมีระบบที่ดี
แต่ต้องพึงตระหนักว่า
จะประมาทหละหลวม
ในความเข้มงวดต่างๆ
ไม่ได้”

หน่วยงานสาธารณสุขในประเทศนั้นว่า ปลอดภัยแล้ว พร้อมย้ำว่าผู้บริโภคสามารถป้องกันความเสี่ยงได้ด้วยการเลือกซื้อสินค้าเนื้อสัตว์ปีกและไข่จากผู้ผลิตที่ได้มาตรฐาน และรับประทานอาหารที่ปรุงสุกเท่านั้น เพราะการปรุงอาหารที่อุณหภูมิ 70 องศา ก็สามารถฆ่าเชื้อไข้หวัดนกได้แล้ว

ความรู้ความเชี่ยวชาญในการป้องกันโรคดังกล่าวของประเทศไทยเริ่มต้นขึ้นเมื่อไทยเราพบบทเรียนสำคัญในปี 2547 ทำให้กรมปศุสัตว์กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นำแนวทางการจัดการปัจจัยความเสี่ยงขององค์การโรคระบาดสัตว์ระหว่างประเทศ (OIE) มาใช้ในระบบเลี้ยงสัตว์ปีกและผลักดันให้ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสัตว์ปีกและเกษตรกรร่วมกันดำเนินการ

ซึ่งผู้นำอุตสาหกรรมอย่างบริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน) หรือ ซีพีเอฟ ตลอดจนเกษตรกรในโครงการคอนแทรคฟาร์มมิ่งของบริษัทก็ได้ร่วมมือกับกรมฯ จัดทำโครงการปลอดโรคไข้หวัดนกตามหลักการของ OIE ขึ้นตั้งแต่พ.ศ. 2549 ด้วยแนวคิดที่ว่า “วิธีที่ดีที่สุดก็คือต้องป้องกันตั้งแต่ต้นทาง” จนประสบความสำเร็จอย่างสูง สามารถป้องกันไม่ให้เกิดโรคระบาดได้จริงและมีประสิทธิภาพ

รูปแบบการบริหารจัดการดังกล่าวเรียกว่า

ระบบคอมพาร์ตเมนต์ (Compartment) ซึ่งเป็นระบบความปลอดภัยทางชีวภาพที่ลดโอกาสและความเสี่ยงการเกิดโรค โดยมีสัตว์เป็นศูนย์กลาง คอมพาร์ตเมนต์นี้จะช่วยวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือปัจจัยของการเกิดโรคของสัตว์ เพื่อหาทางป้องกันและจัดการกับปัจจัยความเสี่ยง

จากความสำเร็จของประเทศไทย ทำให้ **น.สพ.พญศักดิ์ สมยานนทนากุล** จาก ซีพีเอฟ เป็นตัวแทนอุตสาหกรรมสัตว์ปีกของไทย ไปถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับระบบคอมพาร์ตเมนต์เพื่อป้องกันโรคไข้หวัดนกในเวทีนานาชาติหลายแห่ง

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีความพยายามแบ่งปันความรู้กันไปทั่วโลก แต่เราก็ยังคงพบการระบาดของเชื้อไวรัสไข้หวัดนกหลายสายพันธุ์ในกว่า 30 ประเทศ อาทิ เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น จีน และประเทศแถบหนาวอีกหลายแห่ง

หมายความว่า **แม้เราจะมีระบบที่ดี แต่ต้องพึงตระหนักว่าจะประมาทหละหลวมในความเข้มงวดต่างๆ ไม่ได้** โดยเฉพาะความเข้มงวดในองค์ประกอบหลัก 4 ข้อ ได้แก่

1.) มาตรฐานจัดการด้านความปลอดภัยทางชีวภาพ (Biosecurity Management) สำหรับสถานประกอบการ ตามหลักการวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤติที่ต้องควบคุม หรือ HACCP สำหรับโรคไข้หวัดนก

2.) การเฝ้าระวังโรคไข้หวัดนกในฟาร์ม และพื้นที่กักชนในรัศมี 1 กม. รอบฟาร์ม (Surveillance)

3.) การควบคุมโรคไข้หวัดนกในฟาร์ม และพื้นที่กักชนในรัศมี 1 กม. รอบฟาร์ม และ

4.) ระบบการตรวจสอบย้อนกลับ (Traceability) ทำให้สามารถติดตามข้อมูลการผลิตได้ตลอดห่วงโซ่อาหารตั้งแต่โรงงานผลิตอาหารสัตว์ (Feed) ถึงโรงงานอาหารแปรรูป (Food)

หากเป็นกระบวนการในภาคธุรกิจที่มีผู้เชี่ยวชาญกำกับดูแลในทุกจุด อาจไม่หนักงวลงมากนัก แต่สำหรับฟาร์มขนาดกลางหรือเล็ก ซึ่งถือเป็นจุดสำคัญที่จะช่วยป้องกันหวัดนกมิให้เข้ามาระบาดในประเทศไทยด้วยนั้น **น.สพ.พยงค์ศักดิ์** ระบุว่า ยิ่งจำเป็นต้องใช้แนวทางปฏิบัติดังต่อไปนี้อย่างเคร่งครัด...

- 1) ต้องเข้มงวดกวดขันและทำความสะอาดฆ่าเชื้อทั้งบุคคลที่จะเข้า-ออกฟาร์ม อุปกรณ์การเลี้ยงและยานพาหนะที่เข้าฟาร์ม
- 2) หมั่นตรวจสอบโรงเรือนไก่หรือเป็ด ต้องปิดมิดชิดสมบูรณ์อย่าให้สัตว์พาหะนำโรค เช่นนก เข้าไปสัมผัสไก่-เป็ดในโรงเรือน
- 3) อย่าสัมผัสสัตว์ปีกที่ไม่ใช่ไก่หรือเป็ดของฟาร์มตนเอง และ

4) หากพบไก่-เป็ดมีปัญหาสุขภาพต้องรีบแจ้งสัตวแพทย์หรือปศุสัตว์ในพื้นที่ทันที เหล่านี้เป็นหลักปฏิบัติที่จะช่วยป้องกันประเทศไทยให้รอดพ้นจากไข้หวัดนกท่ามกลางประเทศอื่นๆรอบตัวที่ต่างก็กำลังเผชิญการระบาดของโรคดังกล่าว

ความเข้มแข็งของภาครัฐ ตลอดจนความร่วมมือจากภาคธุรกิจ ภาคเกษตรกร และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะเป็นกำแพงอันแข็งแกร่งในการป้องกันประเทศไทย... ปกป้องคนไทยให้ปลอดภัยจาก มหันตภัยไข้หวัดนกได้ดังเช่น 9 ปีที่ผ่านมา